

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

III. Mauritij foedus cum Gallo tres Episcopatus ab Imperio detruncante
contra Cæsarem, eius & Alberti Brandenb. mors concilijq[ue] Trid.
absolutio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ANNO
1552.

Itineri se
accingit.

*Camerar in
vita Mel:
pag. 322.*

Melanch-
thonem
reuocat.
*Sleid. Sur.
Chytr.
Augustam
capit.*

Concilium
Tridenti-
num dissi-
patur.

Cæsar in
Italiam va-
dit.

farem, qui tum OEnoponti morabatur: in qua ciuitate per suos hospitium sibi parari iussit; ne quisquam de fide ipsius & affectu in Cæsarem dubitaret. Imo tandem initio anni 1552. in viam se dedit cum honesto comitatu, velut ad Cæsarem profecturus: verum cum aliquouſque processisset, itinere conuerso, redijt inopinato domum, & Melanchthonem cum socijs, qui non ignari machinationum istarum Noribergæ mandata principis expectabant, exeunte februario reuocauit. Atque tum demum prodere coepit mentis arcanum, & delectus militum habuit. Tanto vero astu rem hanc antea texit, tantaque celeritate postmodum vsus est, vbi palam agere coepit, vt famam anteuertiret aduentu suo, eductoque exercitu Calendis Aprilis Augustam Vindelicorum obsideret; quam tertio die post deditam occupauit.

Huius rei fama cum OEnipontem delata esset ad Cæsarem, & ad Patres, qui Tridenti conuenerant, ingens est vtrobique exorta trepidatio: atque ita Concilium denuo dissipatum fuit, Patribus ingruentis belli metu dilapsis. Cæsar autem, vt excitatam inopinato procellam declinaret, Saxone atque Landgrauio, quos quadriennio iam & amplius in vinculis habuerat, prius libertati restitutis in Italiam profectus est. Interim bellum hoc, quod propter Mauritij vehementes impetus & Gallix Regis potentiam, qui con-

confœderatus vindicem se profitebatur ger- ANNO
manicæ libertatis, atrox futurum putabatur, 1552.
post paucos menses sopitum est. Gallus e-
nim tribus Episcopatibus ab Imperio de-
truncatis, Verdunensi, Tullensi & Metensi, Episcopâ-
quasi præclarū se Germaniæ vindicem præ-
stitisset, exercitum reduxit. Mauritius ve-
ro, cum Landgraviū focerum è vinculis tuum Lo-
dimissum intelligeret (nam de Saxoniæ co- tharingiæ
gnato non admodum laborabat) quasi iam ad Gallum
factus voti compos non inuitus ad pacis cō- defectio:
filia descendit. Transactio
Mauritij
cum Cæsa-
reanis.

Conuenerunt itaq; Passauij Ferdinandus
Rex aliq; principes, quorum industria res
inter Cæsarem & fœderatos circa medium *Camer. ubi
supr. Sur.
Sleid. &c.*
Iulij transactione quadam composita fuit.
Hac pacificatione publicata, quod secundo
Augusti die conscriptis, subsignatisque di-
plomatis tandem factum est, Mauritius co-
Eius exer-
pias omnes, quibus ipse cum Imperio præ-
citus in
fuit, Donauertum duxit, easq; secundo flu- Vngariam
mine misit in Vngariam, Ferdinando Regi proficisci-
tur.
militaturos contra Turcam.

Verum Albertus Brandenburgicus Ca- Albertus
simiri Ansbachici filius, qui & ipse ex con- Borussia
fœderatis erat, cum primum pacis intelli- Dux à pace
geret mentionem fieri, iam ante à fœde- alienus,
ratis ad Vlmam discesserat cum exercitu,
quem stipendijs gallicis conscriptum du-
cebat, & non Episcopostantum Bamber- *Camer. pag.
229.*
genssem & Herbipolenssem; sed & Noriber-
genses magnis damnis affectos grauiter af-
flicxit.

ANNO
1552.

Eius Sæui-
tia.

Mauritij
mors ex
vulnere.

Iustum Dei
iudicium.

Camer. pag.
331.

Albertus
extorris.

Cæsaris
magnani-
mitas.

Concilium
Trident.
restauratur
& absolui-
tur.

IV.

flixit. Atque hæc principis illius sæuitia nouum in Germania peperit incendium; quod cum anno sequente 1553. Mauritius extinguere conaretur, in conflictu cum Alberto Germaniæ vastatore tormento manuario lethaliter vulneratus paulò post decessit. Ita factum est, vt qui fœdere coniuncti anno superiore proximo arma ceperant, ad opprimendum inopinato Cæsarem, & Synodum turbandam, ijdem ipsi nunc animis hostiliter diuulsi sese mutuis armis conficerent; scilicet vt secreto Dei iudicio illatam summo magistratui contumeliam alter in altero vindicaret. Quod dum faciunt, Mauritius quidem in ipso virilis ætatis robore globo læsus occubuit, vt diximus: Alter vero Albertus Brandenburgicus prælio superatus aufugit, & postquam ferro flammâq; in ipsis Germaniæ visceribus horrendum in modum sæuiisset, multumque haussisset innocentis sanguinis, tandem ditionibus suis eiectus, & profugus extorris, desertus ab omnibus in aliena regione vitam finiuit.

Interea Cæsar, vt erat heros inuictus, impetum hunc fœderatorum excelso infractoque animo sustinuit: & Tridentina Synodus, quam oppressam penitus, & in perpetuum dissipatam volebant isti, sublato Mauritio rursus coaluit, & tandem magno Ecclesiæ bono, freudentibus licet aduersarijs, feliciter absoluta fuit.

Verum hæc obiter per occasionem: Ad vitam

vitam Melanchthonis, quam scribimus, per-
 textendam oratio reuertatur: Qui cum insti-
 tutum sui principis nō ignoraret, sub finem
 Februarij mensis, vti supra diximus VVit-
 tenbergā reuersus est, in sinu gaudens, quod
 ab itinere Tridentino liberatus esset. Non
 multo post, quam Synodus Tridentina Lu-
 theranorum machinationibus dissipata fuit,
 pestis VVittenbergæ serpens & Lipsiæ, in v-
 traq; Vniuersitate cœtum academicum dis-
 sipauit. Melanchthon periculi vitandi cau-
 sa Torgam concessit multis eum comitanti-
 bus; quo loco tantisper commoratus fuit,
 donec VVittenbergæ non esset à contagio-
 ne periculum.

Anno sequente proximo, qui fuit à Chri-
 sto nato 1553. denuo vocatus est in Angli-
 am, idque Regis ipsius Eduardi Sexti litte-
 ris, quæ Maio mense scriptæ fuerunt. Id cō-
 silio factum est quorundam, qui, dum Rex
 puer esset, pro arbitratu Rempublicam ad-
 ministrabant: quorum facile primus erat
 Thomas Cranmerus, Archiepiscopus Can-
 tuariensis, hostis Catholicæ religionis, & o-
 mnium, qui eam profitebantur, acerrimus;
 cuius studio schisma, quo sese Henricus O-
 ctauus ab Ecclesia Romana præciderat, in
 hæresin Zvinglianam transformatum est,
 externæ cuiusdam hierarchiæ larua fraudu-
 lenter obuolutam. Quia vero Melanch-
 thon ecclesiasticam hierarchiam à multis an-
 nis retinendam, atque in huiusmodi nego-

ANNO
 1553.
 Melanch-
 thon VVir-
 tenbergam
 reuertit.
*Mel. tom. 2.
 epist. p. 258.
 Cam. in
 Vit. Mel.*
 Pestis Wit-
 tenbergæ
 grassatur.

ANNO 1553.
 Melanch-
 thon voca-
 tur in An-
 gliam.

Th. Cran-
 merus au-
 tor schis-
 matis An-
 glicani.

Causæ vo-
 cationis
 Melanch.

ANNO
1553.

tij magnum habebat vsum, quomodo nimirum nouitia dogmata plausibili rituum Catholicorum operimento velanda essent; hunc imprimis è Saxonia censuerunt in Angliam euocandum.

Eduardi
regis An-
glia mors.

Verum paulo post, quam ad Melanchthone litteræ peruenerunt, nempe sexto die Iulij, Rex Eduardus sedecim annorū puer, adolescentiam vix dum ingressus è viuis excessit.

Maria Ca-
tholica
succedit.

Post cuius mortem per Mariam Henrici Octaui filiam, Cæsaris è sorore Catharina neptem, religio Catholica per Angliam restituta fuit, & Regnum ipsum ad Romani Pontificis obedientiam reuocatum. Iam & in Saxonia triduo post, quam Eduardus decessit, nono die Iulij scilicet, Mauritius Elector globo tactus in conflictu vulnus accepit, ex quo biduo post mortuus est, vti iam ante diximus.

Mauritio
succedit
frater Au-
gustus.

V.

Cæterum quia non reliquit prolem masculam, Augustus frater ipsius, qui tum apud focerum Daniae regem morabatur, hæres Mauritij fuit, eique non in principatu modo, sed & in Electorali dignitate successit.

Io. Friderici
in recupera-
ndo Ele-
ctoratu &
eius ditio-
nibus.

Priusquam verò è Dania reuersus hæreditatis fraternæ possessionem adiit, Ioannes Fridericus missis legatis ad Ordines, Electoratum sibi, oblatasque possessiones restitui postulabat: Nec deerant inter subditos, qui animis istuc satis inclinarent. Interim Augustus sub initium Augusti redijt domum, & recum suis deliberata, subditos ditionum omnium,